

# Az Opera

Nagy ünnep volt a Nemzeti Színház megnyitása 1843-ban, olyan esemény, amelyet körülfont a költők fantáziája és a legendák koszorúja. A magyar történelem feljegyezte lapjaira annak a napszámoknak nevét, akinek nem volt egyebe, mint két keze munkája és így ingyen rakott téglát a Grassalkovichtelken. Kárpáthy Zoltánnak legszebb fejezete az, amely elmondja a Nemzeti Színház megnyitásának ünnepét, azt az ünnepet, amely hajlékot adott az odáig szinte hajléktalan magyar színészeknek. Ez a Nemzeti Színház nem csupán a drámának volt az otthona, hanem az operának is. A tragédia lendülete és a zene varázsa osztoztak a szerény épületen, ahol kicsinyek voltak a dimenziók és szegényesek a külsőségek, de annál gazdagabb és tisztább volt minden, ami művészet. Mikor felépítették ezt a házat, úgy érezték, hogy templomot építenek. A templomjárás áhitatával foglalta el helyét esténként a közönség és a színház megérdemelte ezt az áhitatot.

Ünnep volt ez a színházavatás és ünnep volt, egész Magyarország ünnepe az a nap, amelyen felavatták az Operaházat, Budapest legnagyobb építőművészenek, Ybl Miklósnak egyik monumentális alkotását. Az épület nyugodt nagyvonalúsága, az architektonikus tagozás nemes, szép ritmusa, Ybl-ek tradíciókon nevelkedett, tradíciókból leszármaztatott, tradíciókhoz hű és mégis egyéni művészetének tiszta építészeti stílusa, sajnos, nem érvényesül eléggé, mert az Operaháznak egy nagy utvonal tengelyében kellene feküdnie, vagy egy szabad téren, nem pedig két szűk mellékutca között, magasabb bérházak szomszédságában. De még ez az elrejtett Operaház is bizonyítéka volt a magyar kultúrának.

Politika volt és nem csupán az irodalom tisztellete, ami nagy, országos ügygét tette a Nemzeti Színház megnyitását. Politika volt és nem csupán zene-kultusz, amiért felépítették az Operaházat. És nem volt rossz politika az Operaházat felépíteni és jó operaelőadásokat felépíteni. Nem volna luxus ma sem husz milliót költeni az Opera deficitjének fedezésére. Ezt látjuk ma Bécsben. Az osztrák főváros sorsa fölött napirendre tért volna már az entente-országoknak, az Egyesült Államoknak, a hadimilliomos dél-amerikai köztársaságoknak közvéleménye, akkor, ha a bécsi főiskolák nem állnának a legkitünőbb német egyetemekkel egy sorban, akkor, ha a bécsi Opera nem jelentene külön klasszist Európá zenei életében. Bécs kulturája tette világproblémává Bécs problémáját, Bécs kulturája tartja napirenden két esztendő óta a bécsi kérdést. Bécs kulturája adott világpolitikai perspektívát és világpolitikai dimenziókat a bécsi kérdésen felül az osztrák kérdésnek is. Bécs kulturájának köszönheti majd elsősorban Ausztria, ha végül mégis csatlakozhatik Németországhoz. Mikor dr. Reisch vette át a pénzügyi államtitkárság vezetését, kissé fanyar hangon tett említést a sok egyetemi intézetről és az Opera nagy apparátusáról, amelyek „megvannak, tehát gondoskodni kell róluk”. Ma már másként gondolkodik az osztrák pénzügyi államtitkár az Operáról és az egyetemi intézetekről. Ezek egész jó fejősteheneknek bizonyultak és többet hoznak a konyhára, mint amennyibe kerülnek. Anglia, Amerika, Svájc, a skandináv államok, Németalföld és Argentina szinte kiapadhatatlan áldozatkészsége a múzeumok, az Opera, a nagynevelő egyetemi tanárok és a nagyszerű egyetemi intézetek Bécsének szol.

A budapesti Operaháznak felépítése politika volt és ma politika, igen fontos politikai érdek a magyar Opera fennmaradása, a magyar Opera előadásainak színvonalát olyan fontos kérdés, amelyért minden szegénységünk mellett is, könnyű szívvel szabad huszmilliót feláldozni és ha kell, huszmilliónál többet is.

Azonban . . . . . Azonban nagy politikai misszióját csak akkor és csak addig teljesítheti az Opera, amíg színpadáról és nézőteréről kitilt mindent, ami politika. Az Operaház akkor politizál jól, ha ktrekeszti falai közül a politika hullámverését, ha légmentesen eiszárkózik a politikai szelek járása elől, az Operaház akkor csinál jó magyar politikát, ha csak egyre gondol és csak egyet tesz, akkor, ha jó zenét csinál. Az Operaház jó zenéje használhatott volna Budapestnek, használhatott volna Csonka-Magyarországnak, használhatott volna a magyar remények beteljesedésének, úgy, ahogy a bécsi Opera igen sokat használt Bécsnek és Ausztriának, sokat használt azért, mert nem volt republikánus és nem volt royalista, nem volt szociáldemokrata és nem akart keresztény-szocialista kurzust érvényesíteni zenekarában vagy szóló-énekesinck megválogatásánál: csak jó zenét akart csinálni. Egy olyan Operáért, amely nem csinál politikát és amely jó zenét csinál, szívesen vállalunk akár-milyen deficitet. Egy olyan Operát, amely zene helyett politikát csinál, be kell zárni, de nyomban, akkor is, ha gazdagon jövedelmez, mert ilyen egy Opera diszkreditálja a magyar kultúrát és a magyar kultúra diszkreditálásával súlyos politikai bünt követ el Magyarországot ellen.

Nem akarunk ezen a helyen foglalkozni azzal, hogy az Opera művészeti stílusa és művészeti fajsulva